

3836395 I.CCS/M : ศศ.ม.(วัฒนธรรมศึกษา)

คำสำคัญ : พิพิธภัณฑ์สถาน / กรมพิพิธภัณฑ์ / พิพิธภัณฑ์สถานสำหรับพระนคร /
การจัดการพิพิธภัณฑ์สถาน/ วัตถุพิพิธภัณฑ์ / การจัดแสดง / ชั้นชั้นผู้นำสยาม
จักรฤทธิ อุทโท : บทวิเคราะห์พัฒนาการของพิพิธภัณฑ์สถานในประเทศไทย ระหว่าง
พ.ศ. 2417 – 2477 จากเอกสารกองจดหมายเหตุแห่งชาติ (An Analysis of the Development of
Museums in Thailand, 1847 – 1934 A.D.) คณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ : อภิญญา บัวสรวง,
M.A., พรทิพย์ อุสุภรัตน์, ศศ.ม., ฉลอง สุนทราวาณิชย์, อ.ม., จิตติมา อมรพิเชษฐกุล, Ph.D. 163
หน้า. ISBN 974-662-297-8

การวิจัยนี้ต้องการ ศึกษากิจการพิพิธภัณฑ์สถานในประเทศไทย ระหว่าง พ.ศ. 2417 –
2477 ในประเด็นต่าง ๆ กล่าวคือ การจัดการพิพิธภัณฑ์สถาน วัตถุพิพิธภัณฑ์ การจัดแสดง และบทบาทของชั้นผู้นำสยามต่อกิจการพิพิธภัณฑ์สถาน โดยใช้เอกสารกองจดหมายเหตุแห่งชาติ
จำนวน 183 ชิ้น เป็นข้อมูลหลักของการวิจัย ทั้งนี้ใช้การวิจัยเอกสาร(documentary research) โดยใช้
แนวทางการศึกษาเชิงประวัติศาสตร์(historical approach)

ผลการวิจัยพบว่า พิพิธภัณฑ์สถานในประเทศไทยระหว่าง พ.ศ.2417 – 2477 มีพัฒนาการ
ที่สำคัญอยู่ 3 ประการคือ พัฒนาการด้านกิจการพิพิธภัณฑ์สถาน ไม่ว่าจะเป็นด้านบุคลากร อาคาร
สถานที่ การเงินและงบประมาณ การรักษาความปลอดภัย รวมถึงวัตถุพิพิธภัณฑ์และการจัดแสดง
พัฒนาการด้านความหมายและสถานภาพของพิพิธภัณฑ์สถาน ซึ่งมีความสัมพันธ์กับนโยบายทางการเมืองและสังคมในขณะนั้น และพัฒนาการด้านภาพลักษณ์ของพิพิธภัณฑ์สถาน ที่มีจุดเริ่มต้นจากการสะสมส่วนบุคคลจนกระทั่งพัฒนาเป็นหน่วยงานภาครัฐที่มีลักษณะเป็น “พิพิธภัณฑ์สถานทั่วไป” และ “พิพิธภัณฑ์สถานทางประวัติศาสตร์และโบราณคดี” ในที่สุด อนึ่ง ชั้นผู้นำสยามที่มีบทบาทเกี่ยวข้องกับกิจการพิพิธภัณฑ์สถานในช่วงเวลาดังกล่าว ได้แก่ พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว พระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว สมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมพระยาดำรงราชานุภาพ เจ้าหมื่นศรีสรรักษ์ พระผดุงสุตกฤตย์ และหลวงบริบาลบุรีภัณฑ์